

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, torek 24. marca 1942-XX

Cena posamezni številki 0'60

Opozorilo trgovcem, ki prodajajo tipizirano tekstilno blago

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine opozarja vse trgovce, ki prodajajo oz. uvažajo tipizirano tekstilno blago, da morajo prositi Visoki komisariat odd. VIII. za odobritev prodajnih cen. Prošnji se morajo priložiti potrebni dokumenti o kalkulaciji prodajne cene.

Ureditve proizvodnje neracioniranega blaga

(Iz okrožnice VIII. oddelka z dne 17. marca.)

Da se uravna proizvodnja neracioniranega blaga, vključenega v tabelo B, priloženo navodilom Visokega komisariata z dne 8. novembra 1941-XIX, Sl. list št. 512/90/1941 in da se proizvodnja izenači z dejansko potrošnjo, se odreja, da se določila Visokega komisariata iz okrožnice VIII. št. 4776/205 z dne 9. I. 1942 uporabljajo razen za tam omenjene izdelovalce tudi za konfekcijske proizvajalce in izdelovalce, naj si bodo industrijskega ali obrtnega značaja, če ne prodajajo naravnost občinstvu.

Pri tej priliki se določa, da morajo nabavljati racionirano blago za različno uporabo (tehnično itd.), omenjeno v gornji okrožnici VIII. št. 4776/205 s postopkom, ki ga določa okrožnica, vsa industrijska ali obrtna podjetja, bodisi da prodajajo naravnost občinstvu, bodisi da ne prodajajo naravnost občinstvu.

Zato si bodo morali producenti, ki so se do zdaj oskrbovali z racioniranim manufakturnim blagom pri producentih in grosistih z enostavno prijavo nabavnih pogodb ali pa po postopku iz okrožnice VIII. št. 4776/166 z dne 16. decembra 1941, odslej naprej nabavljati blago z nabavnimi boni, ki jih izdaja Trgovinsko-industrijska zbornica na osnovi »nabavnih dovolilnih pisem«, a ki jih izdajajo državne federacije dotične kategorije (okrožnica VIII. št. 4776/205-1941).

Nova določila za železniški promet

Po sklepu zadnje seje ministrskega odbora za preskrbo, razdeljevanje in cene živil je prometno ministrstvo odredilo, da se z dnem 1. aprila ukinejo potniški vlaki v dolžini 3000 km. Dalje se ukinejo spalni in jedilni vagoni ter vagoni I. razreda pri vseh vlakih razen pri mednarodnih, preimenujejo se pa vozovi prvega razreda v vozove drugega, vozovi drugega pa v vozove tretjega razreda.

Madžarski monopol na špirit

Na Madžarskem je bil 1. 1938. državni monopol razširjen tudi na špirit. Od takrat se je proizvodnja špirta zvišala za polovico, državni dohodki od špirta, ki so v prejšnjih letih znašali po 13 do 15 milijonov pengov, pa so lani dosegli 136 milijonov.

Pod državno upravo je bilo lani 33 tovarn špirta, 11 rafinerij ter 5 podjetij za izdelavo kvasa. Pod nadzorstvom je tudi okrog 20.000 zasebnih obratov, ki se bavijo z izdelavo špirta, rafinerijo ter s proizvodnjo kisa, ruma in likerjev.

Nove določbe o ureditvi proizvodnje in porabe papirja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbu:

Člen 1. — Prepovedani sta proizvodnja in poraba sledečih vrst papirja:

papir za tisk extra, pisalni papir extra, knjižni papir extra, pisemski papir extra, prevlečeni papir extra, papir za letake, najfinejši extra in za lepake, platnice extra, pergamin papir extra, pergamin srebrni papir extra, pergamin barvasti papir extra, svileni papir, enostransko gladki, extra, manila karton extra, ovojni papir extra, sive lepenke extra.

Od prepovedi proizvodnje in porabe so izvzete naslednje vrste specialnega papirja in lepenke za tehnično in industrijsko rabo:

papir za kable, papir za izolatorje, papir za bakelizacijo, papir za papirne vrvice in za žigalice, papir za okvire in za tuljave, papir za smirkovo prevleko, papir in lepenka »feltro lana«, papir za azbest, papir za filtre, specialni papir za kemijsko in farmacevtsko rabo, pergamentni papir za predenje, svetločutni papir in papir za reprodukcije vobče, risalni papir, papir za odtiske in snimke, papir za zemljevide, papir za kondenzatorje, papir za vrednotnice, cigaretni papir, podlaga za karbonski papir, kopirni papir, pivniki, diagramski papir, papir za naboje, papir za zavijanje filmov in fotografskih plošč, pergamentni rastlinski ali neprepustni papir za surovo maslo in mlečne izdelke, kocke za juho, lepenka za kartoteke in računske stroje, lepenka za matrice, »pre-span« lepenka in lepenka za električne izolatorje, lepenke za kovčke in kožne imitacije in tkalske lepenke.

Naslednji najfinejši papir, čigar proizvodnja je dovoljena, se ne sme izdelovati z večjo težo nego je tu navedena, pri čemer ostanejo v veljavi običajni odstopki:

papir za tisk, pisalni papir, pisemski papir 60 g na m², knjižni papir 80 g na m², papir za platnice 150 g na m², klobučni papir, pergamin papir, pergamin srebrni papir, pergamin barvasti papir 55 g na m², svileni papir, enostransko gladki, 30 g na m², manila karton 250 g na m², najfinejši (najtrdnjši) ovojni papir 150 g na m² in z ne višjo vsebino pepela ko 8%.

Člen 2. — Prepovedano je:

a) zavijati v prodajalnah na drobno v kakršen koli papir naslednje blago in predmete:

1. oblačilne predmete kakršne koli vrste,
2. usnje in kože, predmete iz usnja in kože in krznarske izdelke vobče,
3. hišne predmete in galanterijsko blago, izvzemši predmete iz stekla, keramiko in porcelan,
4. radijske aparate, gramofone, plošče, ki že imajo ovitek, in pripadajoče potrebščine,
5. električne in fotografske aparate,

rate, optične predmete in pripadajoče potrebščine,

6. dele strojev, orodje in opreme, železnino, izvzemši žeblice, vijake, žebličke, drobnjavo in podobno,

7. papirniške in pisarniške predmete,

8. knjige, revije, časnike in tiskovine vobče,

9. cigare in cigarete, ki so že v skatlah, pušicah ali ki so že prirejene, in kadilske predmete,

10. živilske izdelke v posodah, steklenicah ali zavojih ali hermetično zaprtih ovojih vobče.

Za vsa druga živila je dovoljena poraba enega samega lista papirja;

11. blago in predmete katere koli druge vrste, všteti farmacevtske izdelke, že kakor koli prirejene v skatlah, pušicah, posodah in podobno;

b) uporabljati v prodajalnah na drobno škatle in pušice vobče iz papirja in lepenke za shranjevanje izdelkov, ki so že zaprti v posodah kakršne koli vrste na hermetično zaporo, izvzemši samo izdelke v steklenih posodah;

c) izdelovati blago in predmete in jim pri tem prilagati več ko en list navodil, ki ne sme biti večji ko 2 dm², pri čemer pa je izključena vsaka reklama.

Pri navodilih za uporabo, ki se prilagajo strojem in drugim tehničnim pripravam vobče, se ne sme uporabljati več ko 18 dm² papirja z najvišjo težo 60 g na m², tudi če so iz več listov;

d) tiskati, izvešati, razdeljevati med občinstvo, tudi po pošti, tiskovine oglasne vsebine (objave, napisne listke, programe, okrožnice, obvestila za ročno razdeljevanje in tako dalje) in kakor koli propagandne vsebine industrijskega, trgovinskega in bančnega značaja ter tiskovine kakršne koli vrste radi nabiranja denarja in drugih daril.

Dovoljeno je samo tiskanje in stensko nalepljanje reklamnih oglasov, ki se zanje ne uporabi papir in lepenka v večjih obmerih ko 35 dm², tudi če so sestavljeni iz več delov.

Take tiskovine se smejo nalepljati samo v enem primerku na vsakem prostoru ali tabli, ki je stalno določena za nalepljanje. Kjer takih, za nalepljanje določenih prostorov ni, je dovoljeno nalepljati po en primerki v razdalji najmanj 200 m med enim in naslednjim primerkom;

e) tiskati beležnice, koledarje, tudi z mesečnimi listi in koledarske bloke reklamnega značaja.

Dovoljen je tisk beležnic, koledarjev, tudi z mesečnimi listi, koledarskih blokov, če niso reklamnega značaja, v sledečem obsegu: beležnice v velikosti 14×22 in 8×12 cm², mesečni koledarji v velikosti pod 750 cm²,

koledarski bloki v velikosti 65×95, 50×65, v namizni obliki 88×120 mm;

f) tiskati voščilnice in posetnice;

g) tiskati naznanila o poroki, rojstvu, smrti;

h) tiskati razglednice v velikosti 9×14 cm in teži nad 250 g na m²;

i) tiskati trgovske cenike, almanah, letopise, vozne rede, tudi če

niso reklamnega značaja, pri čemer so izvzete krajevne ustanove.

Za vozne rede je dovoljeno tiskanje železniških, tramvajskih in avtobusnih vozniš redov v dveh rednih izdajah na leto ter eventualno v dveh izrednih izdajah;

l) prirejati pisemski papir z več ko enim listom;

m) izdelovati papir za podlaganje ovojnic;

n) izdelovati krep-papir za cvetlice, za okras, za zavijanje cvetlic in higienski krep-papir;

o) izdelovati papir za obloge.

Prepovedano je tiskarnam tiskati v tem členu navedene predmete z drugačnim obsegom, obliko ali težo nego so predpisani v prednjem členu.

Za ukoriščenje zalog papirja prepovedane proizvodnje po členu 1. in tiskovin ter predmetov, ki ne ustrezajo predpisom iz prednjih odstavkov, se dovoljuje proizvajalnim in potrošnim podjetjem rok do 31. avgusta 1942.

Člen 3. — Glede dnevnega in periodičnega tiska se določa takole:

1. dnevnik se smejo izdajati na največ štirih straneh, dva dni na teden pa smejo iziti na ne več ko šestih straneh. Izredne izdaje se morajo tiskati na največ štirih straneh;

2. prepovedano je tiskati nove revije in kakršne koli vrste periodičnih publikacij.

Prepovedano je tudi tiskati enkratne številke in izredne številke revij in časopisov.

Visoki komisar odredi ustavitve vseh tistih revij in periodičnih publikacij, ki jih glede na sedanje razmere smatra za nepotrebne.

Sedaj izhajajoče revije in periodične publikacije ne smejo pove-

čati sedanjo obliko; upoštevajoč redne izdaje, kakršne so bile neposredno pred dnem uveljavitve te naredbe, pa morajo zmanjšati število strani, in sicer:

od 16 strani na 12 strani,
od 12 strani na 8 strani,
od 8 strani na 6 strani,
od 6 strani na 4 strani.

Revijam z več ko po 16 strani se zniža število strani za eno četrtino, upoštevajoč redne izdaje, kakršne so bile neposredno pred dnem uveljavitve te naredbe.

Za to znižanje je treba upoštevati tudi strani z oglasi.

Dovoljuje se tiskanje revij in periodičnih publikacij z enakim številom strani, kakor jih je imela redna izdaja, objavljena neposredno pred dnem uveljavitve te naredbe, če se zniža skupno število zvezkov za eno četrtino z ozirom na izenačeno povprečje iz zadnjega polletja leta 1941.

Visoki komisar more z odlokom spremeniti število strani časopisov, ki so namenjeni za inozemstvo.

Od omejitev iz prednjih odstavkov so izvzete tiskovine in izdaje Visokega komisariata.

Člen 4. — Naredba z dne 29. januarja 1942-XX št. 14 se razveljavlja, in sicer kolikor zadeva določbe iz člena 1., z dnem 1. aprila 1942-XX, kolikor zadeva določbe členov 2., 3., 4. in 5. pa z dnem uveljavitve te naredbe.

Člen 5. — Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo z zaporom do treh let in v denarju do 10.000 lir in se jim tudi lahko začasno ali trajno odvzame obrtna pravica.

Če je dejanje manj pomembno, se izreče samo denarna kazen.

Člen 6. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 18. marca 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Pridelek konoplje v vzhodni Evropi

Beograjski dnevnik »Donauzeitung« naglašja, da bo v novem gospodarstvu Evrope po nemških načrtih imelo zelo veliko vlogo tudi pridelovanje konoplje. Pokrajine vzhodne Evrope, kjer konoplja zelo dobro uspeva, so v nemških rokah, Anglija pa je zgubila manilsko konopljo.

Ta vrsta konoplje, ki je doma na Filipinih, se težko aklimatizira in se v Evropi sploh ne da pridelovati. Njen pridelek je znašal leta 1937/38. okrog 168.000 ton in je šlo od tega 40% v Severno Ameriko, 25% so prevzeli Angleži, ostanek pa Japonska in evropske države.

Konoplja se je razširila po svetu iz Centralne Azije. V Indiji so jo predvsem sejali in gojili zaradi pridobivanja znanega mamila hašiša, stari Grki pa so jo pridelovali zaradi vlaken. Vrste konoplje delimo v glavnem na mehke in trde. Mehka konoplja potrebuje več toplote ko lan in ker traja njena vegetacija 90 do 105 dni, uspeva v Evropi do 60° severne širine. Od pridelka konoplje v Evropi je prišlo 1. 1908. na Rusijo okrog 430.000 ton, na Italijo (največ v pokrajinah Bologna in Ferrara) in Nemčijo po 70.000 ton, na bivšo Avstro-Ogrsko 83.000 ton, na Francijo pa 15.000 ton.

Svetovna proizvodnja vlaken iz mehke konoplje je znašala leta 1938. okrog 400.000 ton in je prišlo od tega na Evropo blizu 350.000 ton, na samo Rusijo pa blizu 130.000 ton ali 40% svetovne proizvodnje. Na drugem mestu je bila Italija (110.000 ton). Proizvodnja bivše Jugoslavije je znašala okrog 50.000, Romunije pa 30.000 ton. Svetovna proizvodnja konopljinega semena je bila 350 tisoč ton; od tega v Rusiji 240.000 ton, v Romuniji 23.000 ton, v bivši Poljski 19.000 ton itd.

Od prejšnje do sedanje vojne so nasadi konoplje v Rusiji obsegali:

1. 1909/13.	680.000 ha
1. 1929.	359.000 „
1. 1931.	499.000 „
1. 1934.	462.000 „
1. 1936.	565.000 „
1. 1938.	440.000 „
1. 1939.	459.000 „

Največji povprečni hektarski pridelek na Krimu in v Ukrajini je bil 7 do 8 metrskih stotov, ves pridelek 1. 1939. pa je bil po ruski statistiki 110.000 ton.

Kakor vlakno tako je tudi konoplino seme dragocena surovina. Seme vsebuje 22 do 25% beljakovine in 30 do 34% maščobe. Olje iz semena konoplje spada med tako zvana suha olja, ki se uporabljajo v milarnah in za izdelavo firneža.

Iz italijanskega gospodarstva

Državna ustanova za gledališča (ETI), ki je bila ustanovljena lani v jeseni, da prevzame gledališča v novih pokrajinah ter da omogoči zidanje novih gledaliških poslopij, ima glavnicu 10.1 milijona lir. K tej glavnici so prispevali po 2 in pol milijona Zavod za socialno zavarovanje, Zavod za zavarovanje proti nezgodam, Nacionalni zavarovalni zavod in Banca nazionale del Lavoro.

Z veliko kemično industrijo Montecatini se združijo naslednja industrijska podjetja: Metalurška lombardska in piemontska družba, Podjetja za kemične proizvode v Fiumi, Prevozna družba v Milanu, Sicilijanska družba za citronovo kislino v Milanu ter Lombardska industrijska družba v Milanu. Glavnice navedenih družb znašajo 19,75 milijona lir.

Pri guvernerskem uradu za Dalmacijo je bil ustanovljen poseben urad, ki bo kontroliral poslovanje vseh denarnih zavodov. Za cestna dela v okolici Zare je bil določen kredit 1 milijona lir. Dela so že v teku in bodo kmalu končana.

K italijanskemu lesnemu gospodarstvu so mnogi pripadali tudi nižinska zemljišča. Od l. 1935. do 1937. so dale Mantovska pokrajina 1,5 milijona stotov lesa za kurivo, okrog 33 tisoč stotov lesa za celulozo in 41 tisoč stotov gradbenega lesa, Cremonska pokrajina nad 110 tisoč stotov drv, 21 tisoč stotov celuloznega in 18 tisoč stotov gradbenega lesa, Milanska pokrajina pa 156 tisoč stotov drv, 165 tisoč stotov celuloznega in nad 8 tisoč stotov gradbenega lesa.

Italijanska tekstilna industrija je pred dvajsetimi leti predelala okrog 3,5 milijona stotov surovin, ki so bile po večini uvožene iz inozemstva. Domača proizvodnja surovin je znašala tedaj okrog 1,4 milijona stotov, a je šlo od tega do 70% v inozemstvo. Od l. 1935. pa naglo narašča proizvodnja domačih surovin, ki krijejo znaten del potrebe tekstilne industrije. Med surovinami zavzemajo zelo važno mesto umetna vlakna, zelo izdatno pa je tudi povečanje bombažnega pridelka: l. 1935. komaj 600 ton, l. 1938. že 7400 ton, lani pa nad 17.000 ton.

Proračun italijanskega ministrstva za poljedelstvo znaša 1665 milijonov lir. Od tega pride okrog 91 milijonov na upravne stroške, 171 milijonov za agrarne kredite in za stroške pri nadzorovanju agrarne proizvodnje, 79 milijonov za gozdno upravo ter 1225 milijonov za melioracije in bonifikacije.

Po zakonu o zaplembi premoženja sovražnikov je bilo v Italiji nedavno spet razlaščenih več podjetij in družb. Med njimi so Filmska družba Metro-Goldwyn-Mayer v Rimu, Filmska družba Kodak in Družba Westinghouse v Turinu ter Kemična družba Boston v Milanu. V vseh teh primerih je nadaljevanje obratovanja dovoljeno.

Zimski urnik italijanskih javnih zabavišč je ukinjen in se bodo odslaj gledališča in kinematografi zapirali ob 23., od 1. maja dalje pa ob 23.30.

Montecatini, ki je eno največjih italijanskih industrijskih podjetij, predlaga zvišanje delniške glavnice od 1600 na 2000 milijonov lir.

Romunija gradi hladilnice

V svojem načrtu za zvišanje blagovne proizvodnje in za njeno racionalno uporabo ima romunska vlada tudi zgraditev in ureditev raznih hladilnih naprav v vsej državi. Zgradili bodo toliko skladišč z ledenicami, da bodo v njih lahko spravili blago, ki ga bo pripeljalo 3000 tovornih vagonov, železniški upravi pa je bilo naročeno, da si v dveh letih priskrbi 3000 modernih hladilnih tovornih vagonov.

Poravnajte naročnino!

Pristojbine Trgovinsko-industrijske zbornice

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril, da pobira Trgovinsko-industrijska zbornica v Ljubljani za kritje svojih potrebščin zbornične pristojbine po naslednjem zborničnem taksnem pristojbeniku:

I. Potrdila po § 95., odst. 5 zakona o obrtih.

1. Rokodelski in ostali obrtniški obrti:
 - a) v Ljubljani L. 200.—;
 - b) zunaj Ljubljane v krajih z več ko 3000 prebivalci L. 100.—;
 - c) zunaj Ljubljane v krajih z manj ko 3000 prebivalci L. 50.—.
2. Industrijski in rudarski obrti L. 400.—.
3. Gradbeni obrti L. 300.—.
4. Obrti, za katere je potrebna dovolitev:

- a) trgovinski obrti in trgovske agenture: na debelo v Ljubljani L. 300.—, na drobno v Ljubljani L. 200.—, na drobno zunaj Ljubljane v krajih z več ko 3000 prebivalci L. 150.—, na drobno zunaj Ljubljane v krajih z manj ko 3000 prebivalci L. 100.—, mali trgovski obrti L. 50.—;
- b) gostinski obrti: I. kat. kot kavarne, restavracije, bifeji, avtomati L. 250.—, II. kat. gostilne, bifeji L. 200.—, III. in IV. kat. krčme, izkuhi, penzioni itd. L. 100.—;
- c) bančni, menjalski, zavarovalni in spedijski posli L. 400.—;
- d) ostali L. 200.—.

Taksa se pobira posebej za vsak prijavljeni obrat, ki je zgoraj naveden.

Ako potrebuje potrdilo javna trgovska družba, delniška družba, družba z omejeno zavezo, gospodarska zadruga ali komanditna družba, se taksa za potrdilo podvoji.

Pri otvoritvi podružnice podjetja, ki ima sedež na zborničnem območju ter ob postavitvi poslo-

vodje, se pobere polovična pristojbina.

Pri otvoritvi podružnic in ob postavitvi poslovnosti ostalih podjetij se pobere polna taksa.

Pristojbina za potrdilo pri preselitvi obrta v mesto znaša L. 60 in na deželi L.30.—.

II. Legitimacije trgovskih potnikov.

Za legitimacije trgovskih potnikov podjetij se pobira za vsako legitimacijo taksa L. 10.—.

III. Druga potrdila.

Za posebne listine, ki jih izdaja zbornica koristnikom na podlagi veljavnih zakonov in predpisov, se pobirajo naslednje takse:

1. Potrdila za dosego davčnih in carinskih ugodnosti od fakturne vrednosti 2‰.
2. Potrdila za udeležbo na licitacijah 1‰.
3. Legitimacije imetnikov obratov L. 10.—.
4. Registracija začasne ustavitve obrata (§ 172. zakona o obrtih) L. 20.—.

To takso pobere zbornica na podlagi obvestil občega upravnega oblastva o prijavi začasne ustavitve.

5. Za potrdila o obstoju, obsegu in registraciji obrata L. 20.—.

6. Za overitev:

- a) faktur in primernosti cen L. 10.—;
- b) prodajnih registrov L. 5.—.

7. Za posebne, zbornici poverjene posle se pobirajo naslednje manipulativne pristojbine:

- a) Za izdajo polletnega pooblastila za nakup bencina in petroleja kot pomožnega sredstva se pobira za šest mesecev enkratna pristojbina, in sicer: pri 1 litru mesečnega ali 6 litrih polletnega nakazila L. 2.—, pri 2 litrih mesečnega ali 12 litrih polletnega

nakazila L. 3.—, pri 3 litrih mesečnega ali 18 litrih polletnega nakazila L. 4.—, pri 4 litrih mesečnega ali 24 litrih polletnega nakazila L. 5.—, pri 5 litrih mesečnega ali 30 litrih polletnega nakazila L. 6.—;

b) Za razdelitev petroleja za razsvetljavo: 1. do 250 kg L. 10.—, 2. za vsakih nadaljnjih 250 kg L. 10.—.

c) Za razdelitev špirita:

a) za 90% denaturiran špirit za hl° L. 0.28;

b) za 95% denaturiran špirit za hl° L. 0.47;

c) za 96.6% špirit za hl° L. 0.43;

d) za 96% špirit (za kis) za hl° L. 0.27;

d) Za izvoz iz pokrajine in uvoz vanjo in za izdajo izvornih izprijaveval:

1. do L. 5000 vrednosti L. 10;

2. za nad L. 5000 vrednosti 2‰.

Taksa po 1. se zniža na polovico, če gre za izdelke obrtnikov in če jih izvažajo obrtniki sam in če gre za kosovno pošiljatev.

e) Za nakazilo kož in usnja:

1. nakazilo kož strojarjem 1%;

2. nakazilo strojene kože kupcem 1%.

IV. Končna določila.

Pristojbine se morajo stranki vrniti, odštevši L. 10.— za manipulacijo, ako se povrnitev zahteva v roku dveh mesecev potem, ko je bilo dovolilo ali pooblastilo odklonjeno pravnomočno, ali je bila prošnja oziroma prijava obrta pri pristojnem oblastvu umaknjena. Če se prošnja ne reši, se taksa ne vrne. Če se prošnja reši negativno, se stranki vrne taksa, odštevši znesek L. 10.— za zbornične stroške in manipulacijo. Takse do L. 20.— se ne vračajo.

S prednjim pristojbenikom so vsi dosednji razveljavljeni.

Razveljavljena obsodba trgovca

Neki ugledni ljubljanski trgovec je bil od okrajnega sodišča obsodjen, ker da ni pravilno uničeval odrezkov oblačilnih kart in da ni pravilno vpisoval legitimacij kupovalcev v register. Proti obsodbi je vložil trgovec priziv na okrožno sodišče, ki je dne 6. februarja 1942. javno razpravljalo o prizivu ter razsodilo:

Prizivu se ugotovi in izpodbijana sodba okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 20. decembra 1941. opr. št. VI Kps 1801/41—4

se razveljavi in se obtoženec po § 280. kp oprosti obtožbe,

da ni 27. novembra 1941. v svoji trgovini v Ljubljani uničeval odrezkov oblačilnih kart z žigom firme in da ni vpisoval po čl. 1. predpisanih pravih legitimacij odjemalcev v register prodaj, tedaj da bi zagrešil prestopke po čl. 9, 23 naredbi Vis. komisariata od 8. novembra 1941. št. 144 in po čl. 1, 2 naredbi Vis. komisariata od 9. oktobra 1941. št. 123;

po § 311. kp trpi stroške kazenskega postopanja državnega blagajna.

Razlogi

Obtoženec spodbija prvostopno sodbo glede prekršitve zakona in odločbe o krivdi. Zagovarja se, da je še več storil, kot je po uredbi predpisano, če je vsak odrezek oblačilnih nakaznic takoj vpisal v »Register prodaj« in na odrezek napisal tekočo številko registra in po končanem poslovanju pravilno uničil s firmiskim žigom in nalepil,

kakor se oblastveno zahteva. Glede legitimacij pravi, da je sprejmal le take, ki so od oblastev izdane. Prvostopno sodišče pa tega njegovega zagovora ni upoštevalo.

Iz »Registra prodaj«, ki ga je obtoženec predložil prizivnemu sodišču, se je prizivno sodišče pričelo, da se je v obtoženčevi trgovini prakticiralo tako, da se je sproti vpisovalo na odrezke oblačilnih nakaznic zaporedno številko iz registra, označbo registra in šifro prodajalke. Tako zaznamovane odrezke se je metalo v predal. Zvečer po končanem poslovanju pa so se s firmiskim žigom odrezki uničevali in končno nalepili na poseben formular, ki je za to od oblastva predpisan. Da je tako delal, je razvidno tudi iz ovadbe finančne straže. Prizivno sodišče smatra, da je obtoženec storil še več, kot se po uredbi zahteva. Prilagajoč se praktičnemu življenju, je uvedel tak postopek, da ni bilo ovirano poslovanje na eni strani, a da tudi ni kršil veljavnih predpisov. S tem je dosegel večjo kontrolo, kakor je predpisana. Odrezkov res ni sprobi uničeval, toda uredba pravi, da je treba odrezke uničevati, preden se shranijo. Vedno je obtoženec odrezke uničil še isti večer in skrbno shranil, kakor je predpisano, in sicer na način, da se točno razvidi, h kateri prodaji odrezek spada.

V naredbi Vis. komisarija so našteje legitimacije, ki naj služijo identificiranju kupcev. Prvostopno sodišče napačno smatra, da so v tej naredbi legitimacije taksativno

naštete. Nasprotno smatra prizivno sodišče, da je naštevanje v naredbi eksimplikativno in smatra obtoženčev mnenje za pravilno, ko se obtoženec zagovarja, da ima pač dijaška knjižica ali legitimacija mestne cestne železnice večjo identifikacijsko vrednost kot n. pr. živilska izkaznica, ker imata prvomenovani legitimaciji poleg osebnih podatkov še sliko imetnika in sta prav tako izdani od oblastva. To mnenje je tembolj utemeljeno, ker naj bi legitimiranje z legitimacijami trajalo le začasno do uvedbe oblačilnih nakaznic. O vsem tem prizivno sodišče obtoženca oprošča od obtožbe v smislu § 280. kp. Ostali izreki sodbe temelje na že citiranih zakonitih določilih.

Denarstvo

Hrvatska državna banka je znižala eskontno mero od 5 na 4% obrestno mero za lombardna posojila pa od 6 na 5.5%.

Hrvatska bo po novi uredbi o državni tiskarni v bodoče sama tiskala bankovce in druge vrednostne papirje za hrvatsko državo.

Hrvatska katoliška banka v Zagrebu je dosegla lani pri glavnici 5 milijonov kun 657.662 kun čistega dobička.

Bakreni kovanci po 1 in 2 feniga so izgubili s 1. marcem veljavo, kakor opozarja nemški konzulat.

Irška vlada je sklenila, da ustanovi lastno irsko emisijsko banko, ki bo v bodoče opravljala vse funkcije v zvezi z denarnim in kreditnim poslovanjem.

Gospodarske vesti

Redni osebni in tovorni promet med Hrvatsko in Romunijo se prične 1. aprila, in sicer skozi Madžarsko.

Hrvatska oblastva prodajajo semenski krompir po 5 kun kilogram. Semenska krompirja imajo zadosti za vso državo.

Jajca so se na Hrvaškem pocenila ter so prodajali kmetje v Križevih jajca po 2.50 kun, dočim je najvišja cena za jajca določena na 3 kune za jajce.

Beograjska občina je zvišala cenno električnemu toku, da velja se daj tok za razsvetljavo skupno z državno trošarino 6.50 din za kilovatno uro.

Grška vlada je izdala dva zakona, s katerima se na novo ureja tobačno gospodarstvo. S prvim zakonom se odpravlja zaplemba tobaka po grški vladi in morejo proizvajalci prosto razpolagati s svojim blagom. Drugi zakon pa določa nove cene, ki so nekoliko zvišane. Grška vlada se je začela pogajati s tujimi nakupovalci tobaka in svetovala proizvajalcem, da se z njimi pogodijo.

Romunija ima 105 milijonov sadnih dreves, ki dajejo na leto za okoli milijardo lejev sadja.

Nemška organizacija Todt se je zavezala, da bo na Bolgarskem zgradila vsako leto 300 km asfaltiranih cest. Pogodba velja za pet let.

Bolgarski železniški minister je zahteval izreden kredit v višini 300 milijonov levov, ker je bil dosežen z nemško vlado sporazum o povečanih železniških dobavah Nemčije.

Turčija bo začela v smislu sporazuma z Nemčijo in Italijo v obe državi izvažati velike količine rib.

Trgovinska pogajanja med Svico in Turčijo potekajo zelo ugodno in bodo že ta teden ugodno zaključena. Svica bo dobavila Turčiji industrijske izdelke, Turčija pa Svici surovine.

Turčija je dosedaj uvozila že 90 tisoč ton pšenice, pogaja pa se z izvoznimi državami za dobavo novih količin pšenice.

Madžarskemu parlamentu je bil predložen zakonski načrt, s katerim se naj zapleni vse premično in nepremično premoženje Židov. Židje imajo na Madžarskem nad pol milijona oravov zemlje.

Nemški komisar za cene je prepovedal zvišanje oglašnih tarif za več ko 50% od predvojne višine v običajnih številkah in za več ko 55% v nedeljskih številkah listov. Odstotki popustov morajo ostati neizpremenjeni.

Solski otroci v Nemčiji so zbrali 285 milijonov kilogramov starega gradiva (papirja, cunj, kovinskih predmetov itd.).

100.000 galiških delavcev je prostovoljno odpotovalo na delo v Nemčijo, kakor poroča »Warschauer Zeitung«.

Potrošnja plina, električnega toka in premoga bo v Angliji racionalizirana, ker je proizvodnja premogovnikov nezadostna. Da se ta poveča, bodo rudarji odpušteni iz vojske. Tudi potrošnja papirja za znova omejena, ker je pomanjkanje papirja vedno večje.

Med Španijo in Argentino je bil sklenjen dogovor, po katerem bo dobavljala Španija Argentini industrijske izdelke, Argentina pa Španiji živila.

Finska vlada je znižala v splošnem uvozne carine za 30%.

Londonska borza za diamante se preseli na Bermudske otoke, da bo mogla uspešneje trgovati z ameriškim interesenti.

Britanski komisar za Palestino je s posebnim odlokom zvišal davek na dohodke za vse palestinsko ozemlje.

Po novem ameriškem davčnem načrtu naj bi se zvišal v USA davek družbam za 6 milijard dolarjev. Trgovinska zbornica v New Yorku pa se je izrekla proti temu zvišanju in predlagala, da se namesto družbenega davka zviša prometni davek.

Zivilski indeks se je v USA v času od 15. januarja do 15. februarja zvišal za pol odstotka na 116.2.

Westinghouse Corp. je dobila lani naročil za 583 (l. 1940. za 400) milijonov dolarjev.

Mehiška vlada bo dovolila kmetovalcem, ki goje kavine, kavčukove, oljane in kakavove nasade, posebne kredite v višini 50% njih proizvodnih stroškov.

Že v 24 urah

barva, plesirani kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete, Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.